

לבריות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא
 פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים
 וילדיהם דרור הלל ואשר יש'
 עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי
 וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה
 רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים
 לרפואת חיים שמואל בן סימה
 לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

האופנים שולד תודה קרב עם

לחמי תודה ובלא לחמי תודה

א. ולד תודת חובה.

מי שמחויב להביא תודה והפריש בהמה מעוברת לשם כך וילדה והרי שתיהן עומדות לפניו.

לדעת רבי יוחנן – אף שלכתחילה צריך להקריב את האם לחובתו, מכל מקום, בדיעבד, אם תחילה הקריב את הולד, יצא בו ידי חובתו, כי לדעת רבי יוחנן, אדם מתכפר בשבח הקדש, כלומר בחלק שהשביח ההקדש, כולד שהוא שבח האם, כי מאחר שהוא חייב באחריות הקרבן, כל השבח הבא ממנו עומד לאחריותו, ולפיכך, איזה מהם שיקריב ראשון קרב עם לחמים, כדין תודת חובתו, ואפילו הוא הולד, כי בהקרבנות יוצא ידי חובתו.

ולדעת שמואל – אין אדם מתכפר בשבח הקדש, ולכן אפילו אם יקרב הולד קודם לאם, לא יצא בו ידי חובתו, ולפיכך, בכל אופן אינו נידון כעיקר התודה, אלא כולד התודה, וקרב בלא לחמי תודה.

ב. ולד תודת נדבה.

ומי שנדב בהמה מעוברת להקריבה לשם תודה, [שאמר הרי זו לתודה], מאחר שאינו חייב באחריותה אם תאבד, [לדברי הכל] אם ילדה, אין להחשיב את הולד כאחריות האם, אלא כמותר תודה, [כמפריש מעות לתודתו ונותרו מהם], שאין דינו כעיקר הקרבן, ולכן, **בין אם כבר קרבה האם, ובין אם עוד לא קרבה, אין הולד קרב עם לחמי תודה, אלא בלא לחם כדין ולד תודה.**

חליפי חטאת

היה מחויב חטאת, והפריש בהמה להקריבה חטאת, ואבדה, והפריש אחרת תחתיה.

לדעת רבי ורבי שמעון – אפילו נמצאת הראשונה קודם הקרבת השניה, והרי שתיהן עומדות לפנינו, אחת מהן קרבה לחטאת, ואחת הולכת למיתה, [שסוגרים אותה בחדר בלא אוכל עד שמתה], וכל שכן שאם לא נמצאת הראשונה עד אחר הקרבת השניה, כשתימצא, היא הולכת למיתה.

ולדעת חכמים – רק אם נמצאת הראשונה אחר שנתכפרו הבעלים בשניה, הראשונה הולכת למיתה, אבל אם נמצאת הראשונה קודם שנתכפרו הבעלים בשניה, והרי שתיהן עומדות לפנינו, האחת תקרב לחטאת, והשניה תרעה עד שיפול בה מום, ותיפדה, אבל אינה הולכת למיתה.

הפריש שתי חטאות לאחריות

היה מחויב חטאת, והפריש מתחילה שתי בהמות, להקריב אחת מהן חטאת, והשניה תהא לאחריות, שאם תאבד אחת יקריב את חברתה.

לדעת רבי וחכמים – האחת קרבה לחטאת, והאחת תרעה עד שיפול בה מום, ותיפדה, אבל אינה הולכת למיתה, שלא נאמר דין מיתה בחטאת, אלא כשנדחית, אבל זו מתחילת הפרשתה עמדה לאחריות, ולא להיקרב, ולא נדחית ממה שהיתה.

ולדעת רבי שמעון [ששמואל פוסל כמותו] – אף בזה, אחר שיתכפרו הבעלים באחת, חברתה הולכת למיתה. [ואין בחטאת דין רעיה]. ולדעת רבי שמעון יש חמש בהמות הקדושות בקדושת חטאת, ודינן למיתה, ואלו הן: (א) ולד חטאת. (ב) תמורת חטאת. (ג) חטאת שמתו בעליה. (ד) חטאת שנתכפרו בעליה. (ה) חטאת שעברה שנתה.

זו תודה וזו לחמה

מי שהפריש בהמה לתודה, שאמר עליה, זו תהא תודה, אף על פי שאינו חייב באחריותה, [שלא אמר הרי עלי להביא תודה], מכל מקום, כל זמן שהיא קיימת, מחויב להביא לחמי תודה להקריב עימה, ולכן, אפילו הפריש **לחמים ואבדו**, חייב **להביא לחמים אחרים** תחת הראשונים.

אבל אם הפריש בהמה ולחמים לתודה, שאמר זו תודה וזו לחמה, ואבדה התודה, אינו מחויב להביא תודה אחרת להקריבה עם הלחמים, כי הלחם קרב עם התודה, ואין התודה קרבה עם הלחם, כלומר התודה היא המחייבת להביא עימה לחם, [שנאמר "וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חֲלוֹתִי"], וכשהיא קיימת, אם אין לחם, יש חובה להביאו עימה, אבל הלחם אינו מחייב להביא עמו תודה, ולכן אף כשהוא קיים, אם אין תודה, אין חיוב להביאה עמו.

הפריש מעות לתודתו וללחמי תודה ונותר מהם הפריש מעות לקנות בהם קרבן תודה, ונותר מהם עודף, מביא בעודף לחמי תודה, שנאמר, "וְזֶבַח הַתּוֹדָה חֲלוֹתִי", ללמד, שלחמי תודה גם קרויים תודה, ואם כן, כשהפריש את המעות לצורך קניית תודה, חלות התודה בכלל, ולכן רשאי לקנות בעודף לחמים.

אבל הפריש מעות לקנות בהם לחמי תודה, ונותר מהם עודף, אינו מביא בעודף תודה, כי רק הלחמים קרויים תודה, אבל התודה אינה קרויה לחם, ומעות שהופרשו לצורך הלחמים, לא הופרשו לצורך התודה עצמה.

הפריש שלוש תודות זו אחר זו מחמת איבודים

מי שהיה מחויב להביא קרבן תודה, והפריש בהמה לצורך כך, ואבדה, וחזר והפריש אחרת תחתיה, ואבדה גם זו, וחזר והפריש אחרת תחתיה, ונמצאו הראשונות, והרי שלושתם עומדות לפנינו.

< לדעת רבא :

אם הקריב תחילה את הראשונה – יצא ידי חובתו בראשונה, ומביא עימה לחמים. ומעתה, מאחר שיצא ידי חובתו בראשונה, השניה שבאה כחליפי הראשונה, אינה טעונה לחם, כדין חליפי תודה. אבל השלישית, שלא באה כחליפי הראשונה, ודאי הביאה להרבות בתודות, ומחמת עצמה באה, ולכן אינה נידונית כחליפי תודה, וטעונה לחם.

ואם הקריב תחילה את השלישית – יצא ידי חובתו בשלישית, ומביא עימה לחמים. ומעתה, מאחר שיצא ידי חובתו בשלישית, השניה, שהשלישית החליפה אותה, נידונית כחליפי תודה, ואינה טעונה לחם. אבל הראשונה, שהשלישית לא החליפה אותה, אינה נידונית כחליפי תודה, אלא כתודה בפני עצמה, וטעונה לחם.

ואם הקריב תחילה את האמצעית – יצא ידי חובתו באמצעית, ומביא עימה לחמים. ומעתה, מאחר שיצא ידי חובתו בשניה, גם הראשונה וגם השלישית נחשבות כחליפי תודה, שכן השניה החליפה את הראשונה, ועל ידי זה נעשית הראשונה חליפי תודה, והשלישית החליפה את השניה, ועל ידי זה נעשית חליפי תודה, ולכן גם הראשונה וגם השלישית אינן טעונות לחם.

< ולדעת אביי :

בכל אופן, בזו שמקריב תחילה יוצא ידי חובתו, ומביא עמה לחמים. ושתי האחרות אינן טעונות לחם, כי לעולם השתים נחשבות כחליפי זו שקרבה משום שכולן באו מחמת חיוב אחד.

וכן לעניין חטאות כשהפריש שלוש

חטאות זו אחר זו מחמת איבודים

מי שהיה מחויב להביא קרבן חטאת, והפריש בהמה לצורך כך, ואבדה, וחזר והפריש אחרת תחתיה, ואבדה גם זו, וחזר והפריש אחרת תחתיה, ונמצאו הראשונות, והרי שלושתם עומדות לפנינו.

< לדעת רבי זירא :

אם הקריב תחילה את הראשונה – יצא ידי חובתו בראשונה. ומעתה, מאחר שיצא ידי חובתו בראשונה, השניה שבאה כחליפי הראשונה, דינה

למיתה. אבל השלישית, שלא באה כחליפי הראשונה, לא תמות אלא **תרעה** עד שיפול בה מום ותיפדה.

ואם הקריב תחילה את השלישית – יצא ידי חובתו בשלישית. ומעתה, מאחר שיצא ידי חובתו בשלישית, **השניה**, שהשלישית החליפה אותה, נידונית כחליפי חטאת, ודינה **למיתה.** אבל הראשונה, שהשלישית לא החליפה אותה, אינה נידונית כחליפי חטאת, אלא כחטאת שאין בה צורך ולכן לא תמות אלא **תרעה** עד שיפול בה מום ותיפדה.

ואם הקריב תחילה את האמצעית – יצא ידי חובתו באמצעית. ומעתה, מאחר שיצא ידי חובתו בשניה, גם הראשונה וגם השלישית נחשבות כחליפי חטאת, שכן השניה החליפה את הראשונה, ועל ידי זה נעשית הראשונה חליפי חטאת, והשלישית החליפה את השניה, ועל ידי זה נעשית חליפי חטאת, ולכן **גם הראשונה וגם השלישית דינם למיתה.**

< **ולדעת אביי :**

בכל אופן, בזו שמקריב תחילה יוצא ידי חובתו. ושתי האחרות דינם למיתה, כי לעולם השתים נחשבות כחליפי זו שקרבה, משום שכולן באו מחמת חיוב אחד.

תודה שנתערבה בתמורתה ומתה אחת מהן

קרבת תודה שהמירו בו בהמה אחרת שאמרו על בהמה אחרת שתהא תמורת התודה שתיהן קדושות בקדושת תודה התודה עצמה טעונה לחם ותמורתה אינה טעונה לחם כפי שנתבאר בתחילת הסוגיה.

וכשנתערבו זו בזו יקריב את שתיהן עם ארבעים לחמים ויאמר בשעת הקרבת כל אחת אם זו התודה תקרב לשם תודה והלחמים עימה ואם זו התמורה תקרב לשם תמורת תודה והלחמים לחברתה.

ואם קודם הקרבתן מתה אחת מהן :

< **כשהיתה התודה חובה עליו, שאמר עליה תחילה הרי עלי להביא תודה,**

מאחר שמחויב הוא להביא תודה לקיים נדרו שנדר כבר, **יביא בהמה אחרת לאחריות נדרו, וארבעים לחמי תודה.**

ויקריב תחילה את זו שנותרה מהראשונות, ויאמר, אם היא התמורה, הריני מקריבה לשם תמורה בלא לחמים, [כדין תמורת תודה]. **ואם היא התודה, הריני מקריבה לשם תודה עם הלחמים,** [ויתקדשו הלחמים בשחיטתה].

ואחר כך מקריב את הבהמה שהביא לבסוף, ואומר, אם הראשונה היתה תמורה, זו קרבה לחובתי עם הלחמים, [ויתקדשו הלחמים בשחיטתה], **ואם הראשונה היתה תודה, ויצאתי בה ידי חובה, הרי זו שבאה לאחריותה נעשית חליפי התודה, וקרבה בלא לחמים,** [כדין חליפי תודה].

ונמצא שהקריב שתי בהמות וארבעים לחמים ויצא ידי נדרו.

< **אבל כשלא היתה התודה חובה עליו, שאמר עליה תחילה הרי זו תודה,**

אין לו תקנה, כי ממה נפשך לא יוכל להביא חלות כראוי, שכן כשיקריב את זו שנותרה לבדה, לא ידע אם היא תמורה, שאינה טעונה חלות, או שהיא תודה שטעונה חלות.

ואף כשיביא בהמה נוספת, לא יועיל, כי מאחר שאינו חייב באחריותה של התודה הראשונה, לעולם לא יוכל להביא אחרת לאחריותה, ולכן כל שיביא לבסוף היא עיקר תודה, הטעונה בודאי ארבעים לחמים, ולכן אף כשיביא אחרת, לא יוכל לדעת כמה חלות עליו להביא, כי אם זו שנותרה מהראשונות היא התמורה, רק הנוספת היא תודה, וצריך ארבעים חלות, ואם זו שנותרה מהראשונות היא התודה, גם היא וגם הנוספת טעונות חלות, ואם כן צריך שמונים חלות, ומאחר שאינו יודע כמה חלות יביא, אין לו תקנה.

ונאמרו בסוגיה כמה אופנים, שבהם לכאורה יש תקנה לנדבת תודה שנתערבה בתמורתה ומתה אחת מהן, אבל נידחו כל האופנים הללו, ואלו הם.

< לכאורה יש תקנה לבהמה הזו, שהיא ספק תודה הטעונה לחם, ספק תמורת תודה שאינה טעונה לחם, והיא, שיביאו עמה ארבעים לחמים, ויתנו עליהם, שאם היא תודה, הם לחמי תודה, ואם היא תמורה הם חולין, [ויהאכלו הלחמים כלחמי תודה, ארבעה חלות לכהן, והשאר לבעלים]. [לפירוש רש"י כן היתה סברת לוי. אולם לפירוש התוס', זו היתה סברת חכם אחר].

- אולם האמת היא, שאין לעשות כן, כי אסור להכניס חולין לעזרה, ואם הבהמה היא תמורת תודה, והלחם לא קדוש, כשיהיו הלחמים בעזרה, נמצאו מכניסים חולין לעזרה. [כך ענה רבי ללוי].

< ואין לומר שיעשו תקנה זו בלא להכניס את הלחמים לעזרה, וכדעת רבי יוחנן [בדף ע"ח], האומר, שהתודה מקדשת את הלחם גם חוץ לעזרה, [ובלבד שיהיה לפניו מחומת בית פאגין], ובכך אין חשש הכנסת חולין לעזרה.

- כי אף שאין צריך להכניס את כל ארבעים החלות של התודה לעזרה, את ארבעת החלות של התרומה יש להכניס לעזרה, להניפם עם הבשר, שבכל מקום תנופת הלחם עם הבשר, [והלחם למעלה על גבי הבשר], ותנופת הבשר בעזרה היא, שנאמר "תְּנוּפָה לְפָנֵי ה'", ומאחר שיש לחוש שהן חולין, אי אפשר להכניסן לצורך התנופה, ולכן אין לעשות תקנה זו. [עניין זה האחרון, נתבאר מתוך דברי אב"י ורבנן, כשבאו לבקר את רב עיליש בחוליו, כמבואר בדף פ"א].

ב. להביא בהמה אחרת ולהתנות עליה תודה או שלמים.

< לכאורה יש תקנה אחרת לבהמה הזו, [שהיא ספק תודה הטעונה לחם, ספק תמורת תודה שאינה טעונה לחם], והיא, שיביאו עמה בהמה נוספת, וארבעים לחמים, ויתנו עליהם כך, אם הראשונה היא תמורה, שאינה טעונה לחם, תהא השניה תודה, הטעונה לחם. ואם הראשונה היא תודה, הטעונה לחם, תהא השניה שלמים, שאינם טעונים לחם. וממה נפשך יש כאן שני קרבנות, ולאחד מהם ארבעים לחמים, שהם לחמי תודה.

- אולם האמת היא, שאין לעשות כן, כי קרבן תודה נאכל ליום ולילה בלבד, ושלמים נאכלים לשני ימים ולילה שביניהם, ומאחר שיש לחוש ששתי הבהמות קדושות בקדושת תודה, אין לאוכלם אלא ליום ולילה, ואם באמת הקרבן השני הוא שלמים, ונותר ממנו לאחר הלילה, באמת הוא כשר לאכילה, ואנו מביאים אותו לבית הפסול, מחמת הספק שמא הוא תודה, ומהטעם הזה שלא נבוא לפסול קדש כשר אין לעשות כתקנה הנ"ל.

ג. להביא בהמה אחרת ולהתנות עליה תודה או מותר תודה.

< לוי היה סבור שיש תקנה אחרת לבהמה הזו, [שהיא ספק תודה הטעונה לחם, ספק תמורת תודה שאינה טעונה לחם], והיא, שיביאו עמה בהמה נוספת, וארבעים לחמים, ויתנו עליהם כך, אם הראשונה היא תמורה, שאינה טעונה לחם, תהא השניה תודה, הטעונה לחם. ואם הראשונה היא תודה, הטעונה לחם, תהא השניה מותר תודה שאינו טעון לחם. וממה נפשך יש כאן שני קרבנות הקדושים בקדושת תודה לאכילת יום ולילה, ולאחד מהם ארבעים לחמים, שהם לחמי תודה.

- אולם כשרבי שמע דברים אלו אמר, כמדומה אני שאין לו מוח בקדקדו, שהרי איך יתכן להביא בהמה אחרת ולהקדישה למותר תודה, הלא אין מותר תודה, אלא דבר שנשאר מתודה, [כגון שהפריש מנה לקניית תודה ונותרו לו כמה זוזים. או ולד תודה. או תודה שהביא אחר שכבר נתכפר באחרת], אבל דבר שבא כולו מתחילה לשם תודה אינו מותר תודה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)